

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobce: **M. S.**, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 11. 2003, č. j. OAM-5869/VL-07-04-2003, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 10. 2004, č. j. 59 Az 163/2003 - 31,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 10. 2004, č. j. 59 Az 163/2003 - 31, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 21. 11. 2003, č. j. OAM-5869/VL-07-04-2003, žalovaný zamítl žalobcovu žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu).

Proti tomuto rozhodnutí žalobce podal žalobu ze dne 26. 11. 2003, jež byla sepsána rusky. Krajský soud ustanovil tlumočníci z ruského jazyka a uložil jí přeložit žalobu, kterou následně zamítl rozsudkem ze dne 1. 6. 2004.

V česky sepsané formulářové kasační stížnosti proti tomuto rozsudku žalobce požádal o ustanovení advokáta a tlumočníka.

Přípisem ze dne 27. 7. 2004 krajský soud žalobce vyzval k prokázání svých majetkových a osobních poměrů; k této výzvě však žalobce zůstal nečinný, soud tak nemohl posoudit předpoklady pro osvobození od soudních poplatků jakožto jednu z podmínek pro ustanovení zástupce a proto žalobci usnesením ze dne 6. 10. 2004 zástupce neustanovil.

V kasační stížnosti proti tomuto usnesení žalobce poukázal na svou špatnou znalost českého jazyka, kvůli níž nemohl prostudovat změny zákona o azylu. Navrhl zrušení napadeného usnesení.

Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

Kasační stížnost je důvodná.

V posuzované věci se bylo třeba se zřetelem k obsahu kasační stížnosti, v níž bylo poukázáno na žalobcovu neznalost českého jazyka, zaměřit na přezkoumání zákonnosti postupu krajského soudu při rozhodování o žalobcově žádosti o ustanovení zástupce.

Podle čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod kdo prohlásí, že neovládá jazyk, jímž se vede jednání, má právo na tlumočníka. Smyslem tohoto ustanovení je zajistit, aby účastník řízení, který neovládá jazyk, v němž řízení probíhá, nebyl znevýhodněn a mohl se soudem komunikovat v jazyce, kterému rozumí a kterým hovoří.

Soudní řád správní neobsahuje konkrétní ustanovení o právu jednat před soudem ve své mateřštině. Se zřetelem k ustanovení § 64 s. ř. s. (podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu), bylo třeba postupovat podle § 18 o. s. ř. Podle prvního odstavce tohoto ustanovení mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení. Mají právo jednat před soudem ve své mateřštině. Soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle odstavce druhého pak soud účastníku, jehož mateřštinou je jiný, než český jazyk, ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.

Z § 18 o. s. ř. tedy vyplývá, že k tomu, aby soud ustanovil tlumočníka, nestačí pouze zjištění, že jde o účastníka, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, ale současně musí být splněna i další podmínka, tedy to, že musí vyjít taková potřeba v řízení najevo.

V posuzované věci má kasační soud za to, že potřeba ustanovit žalobci tlumočníka vyšla najevo již v řízení o žalobě, ostatně, jak uvedeno již výše, krajský soud v tomto řízení tlumočnicki z ruského jazyka ustanovil. V kasační stížnosti proti rozsudku ze dne 1. 6. 2004 pak žalobce o ustanovení tlumočníka výslovně požádal.

Za těchto okolností krajský soud pochybil, pokud v dané věci neustanovil tlumočníka a nevyzval žalobce k prokázání majetkových a osobních poměrů v jeho mateřském jazyce. Žalobci tak nejen znemožnil uplatnění jeho zákonného práva na tlumočníka, ale zároveň tím neodůvodněně ztížil realizaci jeho práva na ustanovení zástupce (§ 35 odst. 8 s. ř. s.) pro řízení o kasační stížnosti, tedy pro řízení, ve kterém je zastoupení advokátem podmínkou řízení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) a tedy je vždy dána potřeba ochrany práv stěžovatele.

Výše uvedené závěry o právu žalobce na tlumočníka odpovídají ústavně-konformnímu výkladu předmětných ustanovení (srov. např. č. 59/2004, č. 342/2004 Sb. NSS), plynoucím z čl. 37 odst. 4 Listiny a též z čl. 6 odst. 3 písm. e) Úmluvy o ochraně lidských práv

a základních svobod [viz rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Luedicke, Belkacem a Koç proti Německu (in V. Berger: Judikatura Evropského soudu pro lidská práva; 1. české vydání, IFEC, 2003, str. 326-329) podle kterého se záruka čl. 6 odst. 3 písm. e) Úmluvy neomezuje na tlumočení při soudním jednání, ale vztahuje se na překlad či tlumočení všech úkonů řízení zahájeného proti obviněnému, kterým potřebuje rozumět k tomu, aby se mu dostalo spravedlivého procesu].

Z uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná, a proto usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 110 odst. 1 s. ř. s.), v němž, vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), ustanoví tlumočníka do ruského jazyka a umožní žalobci plné uplatnění jeho procesních práv, a rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. prosince 2006

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu